N^ER 78 z Warszawy R. 1795.
d. 3. Paźdz: we Wtorek.

KORRESPONDENT
WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

z Warszawy.

Reszta nadgrod Nayiaśn: Imperatorowey Rossyiskiey, które nastąpiły 1795. roku 18. Sierpnia.

61. Wdowie i dzieciom zabitego Pułkownika Korowaiow w Mińskiey Gubernii, z należących do Klasztoru Dominikanow Wileńskich, dwór Wsierdolinie z wioskami. Oguł dusz rozdanych - - - - - 547.

62. Wdowie i dzieciom zabitego Pułkownika Deiowa w Mińskiey Gubernii z sekwestrowanych dóbr Fadeia Gorodzińskiego Folwarek Werznia z wioskami. Ogul dusz rozdanych 511.

63. Wdowie i dzieciom zabitego Podpułkownika Kazłanikowa, w Mińskiey Gubernii z należących dóbr do Benedyktynow Klasztoru Staro-Trockiego, wioska Obrów. Ogul dusz rozdanych - - - - - 238.

64. Generał-Majorowi Chruszczow w Mińskiey Gubernii z należących dóbr XX. Missyonarzy Wileńskich Folwarek Rudno, Sielie, z wioskami, szczegul dusz rozdanych 269.

Do Suffragana Toczyłowskiego dwór z wioskami, szczegul dusz rozdanych 138.

Do Plebana Wiszniowskiego Folwarek Otmytye, szczegul dusz rozdanych 121.

Do Ostrowickiego Dominikańskiego Klasztoru Folwark Zaprudie, szczegul dusz rozdanych - - - - 188.

Ogul dusz rozdanych - 716.

65. Podpułkownikowi Andrzeiowi Stawickiemu w Podolskiey Gubernii Starostwo Bokackie, szczegul dusz rozdanych - 86.

W Bracławskiey Gubernii Starostwo Aomukowskie, szczegul dusz rozdan: 120.

Ogul dusz rozdanych - 206.

66. Hrabi Esterhazemu Starostwo Taborowskie, szczegul dusz rozdanych 66.

Z sekwestrowanych dóbr Pułkownikowi Zagorskiemu wioska Łuka, szczegul dusz rozdanych - - - - 462.

Wioska Maiatiow, szczegul dusz rozdanych - - - - 49.

Część wioski Wytawy, szczegul dusz rozdanych - - - 76.

Z dóbr Szambelana Joachima Dyniski, wieś Zagorce i część wioski Michałowki, szczegul dusz rozdanych - - 101.

Z dóbr Hrabiny Katarzyny Kossakowskiey wioska Kaszowce, szczegul dusz 212.

Ogul dusz rozdanych - 966.

Wszystkie te dobra dane są dziedzictwem, a summa ogólna znayduiących się w nich dusz płci męskiey wynosi ogul dusz rozdan: 34,970.

W tey liczbie w Mińskiey Gubernii dusz rozdanych ogół - - 7,822.

Zamiast arędy naznaczaią się do śmierci bez opłaty arędnych pieniędzy.

Po rozpisie przy nastąpionym pokoiu dnia 2. Września 1793. *roku.*

67. Generał-Majorowi Spiemu, naznacza się aręda do życia iego z naypierwey wakuiących w Inflantach.

68. Podpułkownikowi Łabanu *de Vivans* w Podolskim Namieśnictwie Starostwo Ceciniowskie.

Ogul dusz rozdanych - 280.

Podług opisu uczynionego do Xcia Repnina 28. Junii 1794.

69. Brygadyerowi Bardakowi z dóbr sekwestrowanych Janowi Horainowi w Mińskiey Gu-

bernii Miasteczko Kosteniewicze z wioskami. Ogul dusz rozdanych - 403.

70. Majorowi Artylleryi F ku w Mińskiey Gubernii z dóbr należących do Prałatow i Kanonikow Wileńs: Folwarek Grebieyka z wioskami. Ogul dusz rozdanych - 252.

Podług opisu uczynionego do Grafa Romansowa dnia 26. Październik 1794.

71. Generał-Majorowi Buxhewden w Litew: Gubernii z Ekonomii Brzeskiey bywszey w liczbie dóbr Królewskich stołowych. Ogul dusz rozdanych - - - - 900.

72. Generał-Majorowi Browskiemu w Wołyńskiey Gubernii z dóbr sekwestrowanych Jozefowi Bouszowi miasteczko Uszomir z wioskami i Folwarkami. Ogul dusz rozdanych 443.

Wszystko to iest dane do życia w Summie. Ogul dusz rozd: 2,278.
W tym rachunku w Lit: Gub: ogul dusz rozdanych 900.

Wszystkiego generalnie rozdano. Ogul dusz rozdanych 109.816.
W tym rachunku w Gubernii Lit: dusz rozd: 28.091.

W Kurlandzkiey Gubernii.

1. Generał-Leytnantowi Graffowi Waleryanowi Zubow Zamek Gugennalski z przyłączeniem do niego Ekonomii tegoż samego imienia.

2. Generał-Leytnantowi Baronowi de Palen, dobra Mizu Jekau, w których znayduie się chłopskich chałup 133.

URZĄDZENIE

Względem dawania żywnosci dla woysk Rossyiskich, i Kontraktow zawierania na Furaże.

BUXHEWDEN Generał Major &c.

Maiąc sobie przesłane od Kommissyow Porządkowych Rapporta o zaięciu przez woyskowych Pałacow, Domow Obywatelskich, i Plebaniow, tudzież o wymaganiu Prowiantu, Furażu i innych artykułow, dla załatwienia kwestyi i sprzeczek między woyskowemi a obywatelami, w tey mierze wynikaiących, i wyniknąć mogących, ninieyszym Urządzeniem zalecam.

1mo. Jako z rozkazu głowną kommendę maiącego, JW. Generała Feld-Marszałka i wielu Orderow Kawalera, Graffa *Suwarowa Rymnickiego*, wszystkim kommendom woyskowym zalecono zostało, ażeby Obywatelom uciążliwości nieczyniły, i naymnieyszey rzeczy od tychże bezpłatnie niewymagały, ale dobrą harmonią i zgodę z niemi zachowywały; tak równie spodziewam się, że i Obywatele ze swoiey strony starać się będą okazać swoią przyiaźń kommendom woyskowym; iako strożom własney ich spokoyności i bespieczeństwa; a przeto każdy gospodarz żołnierza u siebie konsystuiącego, karmić iedzeniem iakiego sam używa, a żołnierz za to swóy cały prowiant gospodarzowi co miesiąc regularnie oddawać powinien. Gdzieby zaś u iednego gospodarza dwoch lub trzech żołnierzy znaydowało się tam, ieżeli gospodarz sam zechce karmić onych może, za odebraniem Prowiantu, do czego przymuszonym być niepowinien.

2do. Deklaruię, iż za każde pokrzywdzenie odpowiadaią Kompaniczni i Szwadronowi Kommendanci, tudzież kommenderuiący kapralstwami, do których Obywatele w swoich krzywdach udawać się maią, a niezyskawszy u nich satys-

fakcyi, do kommenderuiących Pułkami i Batalionami, a w potrzebie i do Generałow, a potym do woiennych Smotrytelow i Kommissyow Porządkowych, które rozpoznawszy wszystkie okoliczności ze wszelkiemi szczegułami donosić mi o tym maią.

3tio. Wiadomo wszystkim Obywatelom, że JW. Feld-Marszałek przez wrodzoną sobie miłość ludzkości, i przez łaskawą swoią przychylność do mieszkańcow kraiu tego, nie wymaga przystawiania furażu; przeto sądzę być rzeczą potrzebną obwieścić, ażeby ichmość Panowie Dziedzice i Possessorowie wszelakiey natury dóbr, którzy zechcą o przystawienie do Pułkow i Batalionow furażu kontrakty z kommenderuiącemi Pułkami i Batalionami zawierali, które to Kontrakty maią być zapisane w Aktach, a po przystawieniu, podług kontraktu furażu, Kwity na to odebrać powinni, za które od Kommissyi Prowiantskiey należąca, podług ugody, nastąpi satysfakcya.

Ninieyszego Urządzenia uskutecznienie, i o nim Obywatelow uwiadomienie Kommissyom Porządkowym polecam, do których to Kommissyow Porządkowych toż Urządzenie rozesłane mieć chcę. Dan w Warszawie d. 28. miesiąca Września 1795. roku.

(L. S.) Buxhewden.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Z Portsmouth d. 26. Sierpnia. Flotta ztąd wyszła pod żagle więcey maiąca niźli sto przewozowych statkow, na których woyska popłynęły, do Francuzkich brzegow są przeznaczone.

Ostatniey nocy Hr: Artezyi z fregaty *Jason* przesiadł na okręt *Royal Charlotte*, i odbił się od brzegu. Widziano tego Xcia wyieżdżaiącego w stanie bardzo smutnym, i zamyślonym. Biskup *de Nantes* na mieyscu Biskupa *de Dol* puścił się w tęż podroż. Mniemaią powszechnie, że usiłować zechcą Kommendanci nasi wysadzić Emigrantow około wyspy *Noirmoutier*.

Officer Francuzki od brzegow Bretannii tu przybyły, donosi, że wielu Emigrantow poimanych w *Quiberonie* potrafiło z rąk umknąć Republikanow. Kommissya Woyskowa w *Vannes* tych emigrantow, którzy w czasie uyścia z Francyi nie mieli 16. lat, na ieden rok więzienia skazała. A że nie domagano się o metrykę urodzenia, takowy sposob wielu bardzo uwolnił od śmierci. Tenże Officer mówi, że z 1,000. Emigrantow pod *Quiberon* poimanych, tylko 88. rozstrzelano.

Ułożono, aby Xcia Kondeusza Dywizya w Bryzgawi stoiąca do 60. tysięcy ludzi była podniesiona. Z tey przyczyny Cesarz na żądanie Dworu naszego dozwolił rekrutować pomiędzy Niewolnikami Francuzkiemi, którzy są w iego Państwie osadzeni. Oficer nazwany *Vassé* ma iachać, aby takowy zamiar uskutecznił, i zrekrutował korpus ieśli to być może, przynaymniey do 8. tysięcy z tych Niewolnikow. Ale iakimże można sposobem uformować Regimenta Royalizmu z pomiędzy żołnierzy Republikańskich? Przykład *Quiberonu* czyliż ostrzec niepowinien, co koniecznie wyniknąć musi z połączenia Emigrantow razem z ludźmi temi, którzy się bili za to, co nazywaią wolnością.

Z Londynu d. 8. Września. Nie mamy dotąd wiadomości o nowym wyladowaniu Emigrantow na ląd Francuzki. Lord *Bridport* krąży nieustannie około *Belle-Isle*. Armatorowie nasi z wyspy *Jersey* zabrali trzy wielkie Fran-

cuzkie statki bogatym towarem naładowane. W innej stronie trzey korsarze Hollenderscy oskoczyli nasze okręta z *Kłaypedy* płynące, i kilka z nich zagarnęli, inne przecie uszły. Francuzi zaś 4ry nasze okręta do Ameryki płynące schwytali, i do swych portow zaprowadzili.

Donoszą z wyspy naszey *Jamayki*, że tam wielkie rozruchy powstały. Oręż tę wielce korzystną dla handlu naszego wyspę niszczy. Walczą Obywatele z Obywatelami. To zamięszanie ieśliby rychło uśmierzone nie było, wielkąby dla nas przyniosło stratę. Woyska udały się w tamte strony. Wszakże naypierwszy był zamiar onych wyspę *St Domingo* opanować. Francuzi okręt wiozący Kompanią Dragonii zabrali, wszakże inne z mocnym Konwoiem płynące transportowe statki, spodziewamy się że napastuiącym silny potrafią dać odpor.

Zda się, iż cały teraźnieyszy Ministrow iest zamiar wyprawy Amerykańskiey, aby wyspę *St Domingo* całkiem podbić. Wielkie siły w tamte strony wysłane czynią nadzieie, że tak ważna zdobycz, ieśli się uskuteczni, nadgrodzi wszystkie inne straty nasze.

Flotta Rossyiska, która dotąd stała na kotwicach w odnodze *de Deal*, podniosła żagle, i tuż ruszyła za Angielskiemi okrętami, którym zlecono, aby miały na baczności Flottę Hollenderską w Porcie *Flessingue* czyniącą przygotowania wypłynąć na wysokość morską.

FRANCYA.

Z Paryża d. 9. Września, Na sessyi wieczorney dnia 7. po doniesieniu od Deputacyi bespieczeństwa że się Fakcyoniści staraią zwieść publiczną opinią, i wzniecić niespokoyność, i że potrzebne przeciwko ich zamachom przedsięwzięte są kroki, uwiadomił *Daunou* o rozesłaniu adressu od Sekcyi *Lepelletier* do innych Sekcyi Paryzkich. Ta odezwa zmierza do tego, aby

wszystkich Obywatelow Paryzkich namówić, iżby iako naylepszy środek przedsięwzięli 48. Kommissarzy mianować, którzyby w imieniu wszystkich, od którychby zostali umocowani autentyczną ułożyli deklaracyą względem sentymentow Paryzkich Konwencya to postanowienie bardzo źle przyiąwszy, dekretowała: Iż Obywatele w centralney Deputacyi ieśliby od różnych zgromadzeń pierwiastkowych mianowani zostali, popełniaią zamach przeciwko Rządowi ludu, i tym samym zuchwale poważaią się naprzeciw wewnętrznemu bespieczeństwu Rzpltey. Maią więc, iako tacy karze podlegać. Równie Obywatele winni są takowego zamachu, którzy pod pokrywką missyi zleconych od pierwiastkowych zgromadzeń z iednego Gminowładztwa do drugiego, albo do iakowego korpusu woyska udaią się. Ninieyszy Dekret ma być przez extraordynaryinych Kuryerow do wszystkich Departamentow, i Armiow przesłany.

Na sessyi dnia 8. dekretowano, że Elektorowie, którzy od pierwiastkowych zgromadzeń mianowani są dla obrania nowych Deputowanych w czasie swych sessyi indemnizacyą otrzymać maią.

Legendre uskarżał się, że intryganci zwieść i omamić usiłuią pierwiastkowe zgromadzenia względem Dekretu obrania Deputowanych. Patryoci, mówił on, zostaią wygnani i usunięci, a Royaliści i Arystokraci panuią w sekcyach. Ci nawet wielu maią publicznych pisarzow za sobą, ale za razem, dodał, iż lista cywilna nie równie silnieysza będzie ludu, a niżeli lista niegodziwych podżegaczow kontra-rewolucyi.

Stanęli zatym przed Konwencyą Deputowani z Sekcyi *Vendome*, którzy się uskarżali, że iako dawniey Terroriści, tak i oni wyłączeni zostali od pierwiastkowych zgromadzeń. Żądali więc, aby pierwiastkowe zgromadzenia ściśley

trzymane były. Wielu takoż innych aresztowanych osob, ktorzy się zwali zwycięzcy Bastylii, żądało prawa wotowania.

Na Sessyi wieczorney dnia 9. nie mało protokułow było czytanych, które są nadesłane od zgromadzeń pierwiastkowych. W tych doniesiono, iż Konstytucyą iednomyślnie przyięły Departamenta, a Dekret względem obrania dwoch trzecich części z Reprezentantow Konwencyi, znaczną większością głosow przyięły.

Thibaudeau podał plan względem przyszłego ustanowienia Ministeryum. Ma być 6. Departamentow, i tyleż Ministrow, to iest ieden Minister Sprawiedliwości, drugi Woienny, trzeci Marynarki, czwarty Skarbu, piąty do wewnętrznych, a szosty do zagranicznych interessow. Ci Ministrowie obowiązani będą do odpowiedzialności. Roztrząśnienie względem tego Planu do dni trzech odłożono.

Na teyże sessyi *Monnel* doniosł Konwencyi od 476. Pierwiastkowych zgromadzeń przysłane protokuły. W Departamencie *Ardennes* 18. Gminowładztw Konstytucyą i Dekret 5. *Fructidor* (23. Sierpnia) iednomyślnie przyięły. Dwa inne Gminy przyimuiąc Konstytucyą odrzuciły dekret wspomniony. W Departamentach Gminy *de l'Aine*, *St Quentin*, *Verins*, i inne przyięły Konstytucyą, ale nie dekret 5. Fructidora. W Departamencie *l'Aube*, Miasta *Troye*, *Bar sur Seine*, i wiele innych Konstytucyą akceptowały, lecz dekret przerzeczony odrzuciły. I tak niezmierna liczba Miast i pierwiastkowych zgromadzeń, iako to *Versailles* samą Konstytucyą akceptował, a dwie trzecie odrzuciło, toż samo *Saint Cloud*, *Poissy*, Departament *de Seine*, i *d'Oise* i inne uczyniły. Trudno wyszczegulnić wszystkie w tey mierze pierwiastkowych zgromadzeń zdania. Te wszystkie przysłane do Kon-

wencyi w protokułach opisy, iakim sposobem załatwione będą, sessye następuiące okażą.

Baudin rzekł: Wasze Deputacye Ocalenia i Bespieczeństwa nie są ieszcze sposobnemi wam donieść o stanie dzisieyszym Paryża. Nim to nastąpi opowiem tu dwa zdarzenia, które interessować mogą. Policya osądziła, iż do ekonomiki należy, aby postawione były słupy (*poteaux*) zamiast rewerberow dawnych, i ta odmiana stała się dziś na ulicy *du Roule*. Zaraz facyendarze Paryzcy rozgłosili, że pierwiastkowe zgromadzenia są zagrożone niebespieczeństwem życia, i zaczeli wmawiać niektórzy, iż postawione iuz są szubienice (*des potences*) dla postrachu zgromadzeń pierwiastkowych, któreby Konstytucyi przyiąć niechciały. (śmiech powstał na takowe doniesienie) Rzekł daley *Boudin*, iż mimo złośliwych podżegania, iednak nie wiele trzeba było czasu na odprowadzenie od błędu lekkowiernych, wszyscy niemal uznali swe oszukanie, i spokoynie do swych wrócili się domow. Dziś wielu Obywatelow, a między temi było nie mało woyskowych, zebrało się do ogrodu *Thuilleries*, dla ogłoszenia przyięcia od siebie Konstytucyi, i śpiewania potym Hymnu Marsylskiego. Zdało się, że to nie zmierza do żadnego zamieszania, iednak Deputacya Dozorcow prosiła tych skupionych Obywatelow, aby raczyli spokoynie i cicho do swych odeyść domow. A że intencye były czyste, niezwłocznie rozeszli się wszyscy. (dano oklaski)

Na teyże sessyi stanął dekret względem wolności dawania wotow w pierwiastkowych zgromadzeniach, iż którzyby się łączyli w centralne związki, lub którzyby do innych Sekcyi posyłali Deputacye imieniem zgromadzeń pierwiastkowych, takowi będą winni zbrodni przeciwko Narodowi. Ten Dekret po wszystkich publicznych mieyscach poprzybiiać kazano.

Znowu o oddalenie woysk od Paryża niektóre dopraszały się Sekcye. Przeciwko temu wyszło iedno pismo od Rządu, w którym prócz innych są następuiące wyrazy:

„Tak wielkiey iest wagi w oczach Roya„listow oddalenie z Paryża obrońcow Oyczyzny, „że niespokoyni z naywiększym oto dopraszaią się zapałem, aby woyska ztąd odeszły. Daią Royaliści przyczynę niespokoyności swoiey, „że bliskie Paryża obozy wszystkie psuią pro„iekta naradzaiących się, i wolność nadwerężaią. Coż to? izali nie są wolni? mówi daley to „pismo? W czymże to takim? Gdy wolni ie„steście nawet lżyć Reprezentantow Konwen„cyi i Obrońcow ludu? gdy wolni dosyć ieste„ście, abyście zanosili różne petycye, które „Konwencya ogłosiła za obelżywe Reprezenta„cyi Narodowey, gdy wolni iesteście do in„tryg, do kalumnii, do podniecania okrutney „zemsty, i podżog robienia domowey woyny, „izaliż nie dosyć wolni iesteście żebyście mógli „przyiąć lub odrzucić Konstytucyą?

HISZPANIA.

Z Barcellony d. 18. Sierp: Donoszą z Portu Cadix, że Admirał Mazaredo dnia 31. Lipca na okręcie la Conception popłynął do Portu Mahon leżącego na wyspie Minorce. Don Langara nad wielką Flotą, która na Ocean pod żagle wyszła, będzie miał kommendę. Rozkaz wydany od Dworu do Liwrantow, aby dostarczyli żywności na 40. okrętow, iest przyczyną wielu domysłow. Opatrzenie wyspy Maiorki wielą magazynami z naywiększym także dzieie się pośpiechem.

NIEMCY.

Z Frankfurtu d. 16. Wrześ: Woyska Cesarskie mocno się okopuią po lewey ręce rzeki Lahn. Generał *Beaulieu* kommendę ma obiąć nad Austryacką armią, koło brzegow tey rzeki

stoiącą. Za rzecz niepodobną sądzą niektórzy, żeby mogli Francuzi tey rzeki przebyć bystrość i do brzegow niezmiernie wysokich przebrać się na drugą stronę. Wszakże to pewną, iż lewe skrzydło Francuzow bardzo mocne, ku Wetzlar zbliża się, i pierwsza Straż iuż się w tamtych okolicach widzieć daie. Głoszą, że Republikanie maią w zamiarze wkroczyć w Hannowerskie. Woysko pod kommendą Generała *Jourdan*, z 70. tysięcy ludzi składa się, a iego Artylleryą ma więcey 150. armat. Feldmarszałek *Clairfait* stoi ieszcze nad Lahnem.

Pośpiech w maszerowaniu Republikanow iak prędki, tak niemal ustawiczny. Mniemano, że będą wstrzymani na górach wielkiemi od Cesarskich bateryami i liczną Artylleryą opatrzonych, które zowią Uckerath, ale d. 13. pomyślnie te góry Francuzi attakowali, które gdy z nasadzonemi bagnetami zdobyli, Cesarscy odstąpili układu swego bronić lewego brzegu rzeki Lahn. Stoią więc tylko na prawey stronie. Okazuie się z wielu podobieństw, że Republikanie przy Oppenheim do nowego przeyścia Renu wielkie czynią przygotowania. Już są porobione mocne ich baterye, z których mogą nagle wpaść na lewą stronę rzeki Menu. Frankfurt za tym byłby w niebespieczeństwie. Wszakże, dodaią, że znaczne posiłki nadciągaią w tamte strony Cesarskim. Generał Pichegru wielkim swey kommędy woyskom ściągać się kazał z Alsacyi ku Oppenheim. Już tak ogromne są okopy od Francuzow porobione, i tak potężne armaty po brzegach są porozstawowane, że niepodobna zdaie się przeszkodzić w tym ich mieyscu przeprawie. Cesarscy atoli zprowadzaią co prędzey znaczne posiłki z Schwetzingen, z Rastad i z Brysgawii. Rachuią te, do 30. tysięcy, które śpieszą, aby wprzód okryły brzegi Renu, nim z Alsacyi nieściągną się Republikańskie woyska. Ce-

sarscy mieli 12. tysięcy woyska przy Neuwied, ale się z tamtąd usunęli, zaraz więc Francuzi rzekę przebywszy, to miasto opanowali. Austryacy fortecę niedobytą nazwaną Ehrenbreitstein własney obronie zostawili, którą Francuzi wnet oblegli. General Clairfait usiłuie zkoncentrować woyska swoie nad Menem, co ieśliby nastąpiło, w krótce w okolicach Moguncyi i Frankfurtu okazałoby się woysk z obu stron więcey niż 200. tysięcy. Zapewniaią, iż niżey Moguncyi także wielkie czynią Francuzi przygotowania do przeyścia Renu. Nigdy przebycie tey rzeki nie było w tak krótkim czasie i w tak wielu mieyscach uskuteczniane.

Wielkie nastąpiły trwogi w wielu mieyscach, aby z tak licznych woysk Francuzkich nie wyniknęło przestąpienie linii demarkacyiney; lecz Xże dziedziczny de Hohenloe wzmocnił stanowiska Pruskie w Wetzlar, aby to miasto zasłonił. Jakoż uczynił iuż do Generałow Republikańskich odezwę, aby zabespieczył kraie za linią będące, ieśli nie od przytomności wielkiego woyska, to przynaymniey od furażow i kontrybucyi, które obciążaią kraie, do których woyska po nieprzyiacielsku wkroczyćby mogły. Nakoniec niewątpią, że takowy krok Francuzow może rychły przyśpieszyć pokoy między Francyą i Rrzeszą Niemiecką.

Z Frankfurtu d. 17. Września. Cesarskie woyko coraz się bardziey od nad Reńskich stanowisk oddala. Zdaie się, iż tey Armii naypierwszy iest zamiar nie być przez częste drobne utarczki osłabioną. Z tey przyczyny w porządnych marszach aż do rzeki Lahn doszła, przez którą uczyniwszy pozory bronienia się na lewey stronie, przeprawiła się pomyślnie na prawą stronę, gdzie nayusilniey bateryami i wszelkim rodzaiem broni opatrzona nie inaczey, chyba przez krwawą batalią może być do cofnienia się

dalszego przymuszona. Generał Clairfait wszystkie góry nad tą rzeką leżące uzbroił.

Woyska Pruskie rozciągnęły się wzdłuż linii demarkacyiney. Jedna dywizya od Hochst nad Menem, aż do wsi Nidda rozstawiona. — Strzelcy Ansbach stoią w Rödelheim, inne korpusa Pruskie zasłaniaią Wetzlar, Braunfels i Weilbourg. Huzarowie Göking rozkwaterowali się w Homburg, i tam Generała Maiora Larisch główna iest kwatera.

Z *Frankfurtu d.* 18. *Wrześ:* Mimo utrzymowanie brzegow od Cesarskich lewey strony rzeki Lahn, dywizye niektóre tychże do marszu zabieraią się. Jakoż widzieliśmy blisko naszego miasta 38. wozow przechodzących do Frankonii, a inne do Czech, za któremi szły bagaże. Twierdzą tu, że Francuzi iuż są w Ehrenbreitstein Fortecy. Pewnieyszey czekamy o tey ważney zdobyczy, wiadomości. Dochodzi nas wieść, że Manheimowi zapowiedzieli Republikanie, aby się poddał, inaczey bombordowaniem grożą. Miasto posłało do Monachium oznaymuiąc, iż opuszczone od Austryakow, własną obroną uratować się niemoże, a zatym wkrótce poddać się musi. Ta wiadomość napełniła trwogą miasto Darmstadt, gdzie się prawie wszyscy do wyiazdu pakuią, a drudzy iuż udali się w podróż.

Tuteyszy Magistrat wysłał do Generała Clairfait, kommendanta tuteyszego miasta P. Planitz prosząc, aby dozwolił kontyngens swóy zwrócić, który stoi dotąd w Moguncyi. Feldmarszałek niedał żadney rezolucyi na takowe żądanie, wysłał Magistrat zatym prosto do Cesarza prosząc o toż samo.

P. S. Poźnieysze wiadomości i autentyczne donoszą, że woyska Francuzkie przebyły iuż i rzekę Lahn, która okoliczność stratę niemałą przyniosła Cesarskiemu woysku, które zno-

wu reyteradę swą kontynuie. (*Z Gazety Berlińskiey.*)

Od Renu d. 19. *Wrześ:* W tym momencie dochodzi tu wiadomość, że zamek Ehrenbreitstein inaczey nazwany Hammerstein nad Renem leżący naprzeciw Coblentz, do Elektora Trewirskiego należący opuszczony iest w nocy od Austryakow, i zaraz dnia 16. Wrześ: przez Francuzow iest zaięty. Dnia 15. Cesarscy opuścili Neuwied. (*Z teyże Gazety.*)

Donoszą z Kolonii pod datą 13. Wrześn: że woyska Francuzkie dnia tego porzuciły stanowiska swe przy rzece Sieg, i niemaiąc żadney przeszkody marsz dalszy przedsięwzięły, gdyż Ausryacy w nocy zwinęli namioty i śpiesznie ztamtąd odmaszerowali.

Z Manheimu d. 18. *Wrześ:* Wczora wieczorem przechodziły przez Reuhütte ku Maudach i na równinę Reuhütte dwie dywizye Kawaleryi Francuzkiey. Zwozić Republikanie zaczęli faszyny pod Fortecę du Rhin. Generał Pichegru ma główną kwaterę w Fran keuthal. Wielu mieszkańcow zatrwożonych, co żywo ztąd umyka, gdy się wieść rozeszła, iż lada dzień Generał Pichegru z woyskiem swym tu zbliży. Lękaią się, aby nienastąpiło tego miasta bombardowanie.

WŁOCHY.

Z Mantui kopią pisanego listu pod datą 15. *Sierpnia tu kładniemy.* Xiąże Prowancyi pospolicie zwany dawniey Monsieur, który od śmierci Synowca swego wziął tytuł Ludwika XVIII. mieszka dotąd w *Weronie* z całym swoim Dworem.

Mimo dawnieysze pogłoski, iakoby Senat Wenecki rekwirował, aby wyiechał dokąd indziey, nie widać atoli żadnego do wyiazdu przygotowania. Wenecya zda się patrzyć na iego tu bytność oboiętnym okiem. Nie uznaie go wprawdzie za Króla, i uznać nie może, gdy za Rzeczpospolitą uznała Francyą i wyprawiła do niey Posła swe-

go Nobile Quirini, iednak zdaie się, iż Wenecki Senat postanowił, że iakoby nie chce o tym wiedzieć, iż Hrabia de Lille, i niby incognito rezyduiący Monsieur nakształt podróżnego w Weronie przemieszkiwa, a zatym nię rozrywa to zgoła neutralności, choci iż iego słuzy, czyli assystencya, żowie go Królem. Tego Xcia iedyne były dotąd kroki do tronu, same tylko wróżnym gatunku pisma.

Jedno z takowych pism nazwane Deklaracyą Ludwika XVIII. do woysk Kondeusza, nie wiedzieć, izali w czym kiedy skutek otrzymał dosyć na tym, iż ieśli płodem iest własnym dowcipu, iak twierdzą, Xiążęcia, czyni mu honor dla stylu, a sercu iego szacunek dla samych sentymentow i wybornych myśli.

Jedna z takowych Deklaracyi posłana iest do woysk Xcia Kondeusza, druga do Narodu Francuzkiego, którey nawet w samym Paryżu kopie rozrzucono.

Z Mantui dnia 5. *Września*. W Korsyce lud po niektórych Powiatach nie kontent z teraźnieyszego Rządu Anglii, a przywiązani do Generała *Paolego* spalili nowe Korsykańskie prawa, magazyny solne splądrowali, i nie chcieli płacić podatku. Wysłano przeto woyska z Kommissyą.

Vice-Rey *Eliot* wydał Proklamacyą, w którey przekłada liczne dobrodzieystwa od Anglii do tych czas wyświadczane Korsyce. Wzywa do spokoyności i zgody. Wnoszą, że *Paoli* iest Dowodzcą tego rozruchu, gdy widzi, że mało ma powagi. Wiadomo, że dotąd między nim i Vice-Reiem nie było dobrego porozumienia się.

W *Ajaccio* na Korsyce arsenały i składy do budowania okrętow woiennych maią zakładać.

Z Rzymu d. 2. *Września*. Głośny w całey Europie niegdyś Hr: *Cagliostro* umarł w fortecy *St Leon*, w którey od lat kilku iuż był zamknięty.

DODA.

DODATEK Do... N^RU 78.

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

W Sobotę d. 3. Października R. 1795.

z Warszawy.

OSTRZEZENIE

Względem fałszywych Talarow.

Działo się w Warszawie w Pałacu Krasińskich zwanym, na Administracyi Skarbu Publicznego, dnia 29. miesiąca Września 1795.

ADMINISTRACYA SKARBU PUBLICZNEGO.

Maiąc sobie z Komory Nowe Miasto doniesiono, iż nieiaki Filut fałszywe Talary pod stęplem Pruskim maiąc oneż, wydawał, i po dostrzeżeniu schwytania siebie ucieczką uniknął, z obowiązku na siebie włożonego, i winney o dobro kraiu troskliwości, ninieysze czyni Publiczności uwiadomienie, żeby w kursie Talerow pod stęplem Pruskim potrzebną ostrożność zachowuiąc baczność na Talary fałszywe z dźwięku, i nietrzymania wagi od dobrych srebrnych Talarow różniące są, każdy w szczegulności zachowywał wydaiących one przytrzymywał, i Administracyi Skarbu Publicznego końcem wymuszenia kary na fałszuiących, i fałszywe udaiących pieniądze, donosił.

Z Protokołu Ekonomicznego Administracyi Skarbu Publicznego wypisano i wydano.

Jan Ostaszewski Chor: (L. S.)

Przas: P. S. P. mp.

Czytałem *Zaremba.*

BELGIUM.

Z Bruxelli d. 6. Września. Woyska tu stoiące porozciągane są w zdłuż po nadbrzeżach dla dania odporu w przypadku zbliżenia się nieprzyiacioł ku *Antwerpii*, *Ostendy*, *Nieuport*, lub *Dunkierki*. Tym końcem naymocnieysze wszędy bateryc są porobione, a mieyscami nowe znowu pospieszaią wzmocnić.

FRANCYA.

Z Paryża d. 11. Września. Na Sessyi dnia 10, po przeczytaniu doniesienia przez iednego z Członkow o żegludze wewnętrzney, z Deputacyi Ocalenia Osoby w pośrzod nayokazalszey radości do sali Konwencyi weszły. *Cambaceres* wstąpił na Katedrę, i przeczytał następne pismo Reprezentanta ludu *Gillet* datowane z Głowney kwatery w *Crevelt* dnia 6. t. m. „Dziś nayszacownieysi koledzy lewe skrzydło woyska *Sambry* i *Mozy* przebyło *Ren* między *Duisburg* i *Düsseldorf* w obecności licznego nieprzyiaciela, który się przez dwa miesiące podług wszelkich reguł sztuki woienney na prawym brzegu tey rzeki oszańcował. Armia nieprzyiacielska do nayspiesznieyszey reyterady przymuszona. Obronna Cytadella *Düsseldorff* przez Batalion Grenadierow dywizyi Generała *Championetta* pod kommendą Kapitana *Hommiers* szturmem wzięta, a Miasto *Düsseldorff* przez Kapitulacyą poddało się Zwycięzcom. (wielka radość) Wzięcie tego Miasta nadaie nam possessyą całego Xięstwa *Berg*. Ta wyprawa iest przyczyną, że wspomniona część Armii *Sambry* i *Mozy* nie przyięła ieszcze nowey Konstytucyi. Lecz za pierwszą sposobnością, iak tylko wydarzy się od ustawicznego marszu dzień iaki do wytchnięcia po znoiach woiennych zdatny, poświęci pewnie takowy uroczystości owey, w którey nową Konstytucyą bezwątpienia przyimie, a takową sobie dozwoloną łaskę poczyta za naywiększą nadgrodę prac

swoich i zwycięstw odniesionych. Woyska nasze nieprzyiacielowi liczną Artylleryą i ammunicyą odebrały, o czym poślednicy specyfikacya nadesłana zostanie. Przebycie Renu dnia 6. uskutecznione uwieńcza tę sławę, którey nabywała dotych czas armia Sambry i Mozy. (żywe oklaski) Konwencya zatym dekretowała, że wspomniona Armia nie przestaie dobrze zasługiwać się Oyczyznie, i że to pismo Reprezentanta *Gilet* przez extraordynaryinych Kuryerow do wszystkich Departamentow i woysk rozesłane być powinno.

Na sessyi dnia 11. Września. Imieniem deputacyi ocalenia czytał *Merlin de Douay* niektóre szczegóły przebycia od woysk Republikańskich Renu. Lewe skrzydło pod komendą Generałow Kleber i Lefevre uderzyło z tyłu na nieprzyiaciol, ktorzy 20,000. ludzi mieli. Generał Championnet wpadł znadzwyczayną prędkością na środek nieprzyiacielskiego korpusu dla przecięcia nieprzyiaciołom reyterady. Co aby się tym łatwiey uskuteczniło, naypierwey fortecę Düsseldorf opanowali nasi. Generał Lebrun rzucił się pomiędzy nayniższe fortyfikacyę przezwyciężaiąc naytrudnieysze przeszkody, które się tylko nawinąć mogły. Fortec- przez kapitulacyą poddała się. Znaleziono tam 168. armat i wielki zapas sprzętow woiennych potrzeb. O stracie naszey niewiemy dokładnie, niewynosi iednak ta więcey nad 200. częścio w zabitych częścio w rannych. Spodziewamy się, mówi Generał Jourdan, że to tak wielkie nasze zwycięztwo chwalebny pokoy przyśpieszy, którego wszyscy mocno życzemy. Czytał potym Merlin kapitulacyine artykuły, ieden z nich wyraża, iż Emigranci, iako też woienne ammunicye i Artylerya, Francuzkiey Rzpltey wydane być powinny.

List Rouhiera datowany z Toulonu donosi, że okręta Francuzkie na morzu Srzódziemnym cztery statki ze zbożem zabrały.

Na sessyi dnia 11. oznaymiono Konwencyi, że Zgromadzenie pierwiastkowe miasta Rochefort główne mieysce Departamentu Versailles zupełnie odrzuciło Konstytucyą. Obywatele tego Gminowładztwa oświadczyli się, że zmordowani są przez Rewolucyą, żądaią przeto spokoyności i praw Policyi względem handlu, a ieśliby tego wolność niedopuszczała, wcale niechcą wolności, i owszem pragną dawnego rządu. Żądali prócz tego, aby cena zboża była otaxowana równie iako i wszystkie produkta pierwszych do życia potrzeb.

Zurnal praw czyni następuiący kalkul: Rachuią teraz do 20. millionow dusz we Francyi, odciąć trzeba 10. millionow Niewiast, odtrącić także 5. millionow nie maiących ieszcze lat do wotowania na zgromadzeniach pierwiastkowych, a potym ieszcze odtrąciwszy excypowanych, i niedopuszczonych do dawania głosu, zostanie 4. milli: wotuiących, możemy więc to zatwierdzić; iż million sześćkroć sto tysięcy woyskowych, lub zostaiących w rozmaitych rangach w służbie militarney, gdy przyięło Konstytucyą, formuie to prawie 3cią część z ogułu massy wotuiących Obywatelów. A zatym krewni tych walecznych woiowników, nabywcy Dóbr Narodowych, a nakoniec reszta powiązanych osob z Rzpltą, izali nieprzemogą owę garstkę facyendarzow, i taiemnych Royalistow, którzy chcą przeważyć swych zdań ledwie co znaczącym ciężarem owę to potężną w porównaniu z ich drobnością massę Rzpltey!

Jakoż doniesiono iuż w Konwencyi, że w Sekcyi nazwaney *l'Unité* z wotow 2,416. przyięło Konstytucyą 2,392. odrzuciło ią 18. a zaś 6. żądało Króla.

Owę skrzynią, w którey chowano Konstytucyą 1793. Roku, wyniesiono teraz z Sali Konwencyi.

Na przełożenie Deputacyi Ocalenia dekretowała Konwencya, aby się Reprezentant *Thibaut* do Hollandyi udał, i z przytomnym Reprezentantem *Ramel*, aby miał w baczności interessa obu Rzpltych.

HOLLANDYA.

Z Hagi d. 19. Września. Przybyło tu trzech Francuzkich Ministrow z Paryża, którzy do Sztokolmu, Berlina, &c. iadą. Maią oni zarazem zlecenie traktować z naszym Rządem względem pewnych punktow, iakoż różne Konferencye z przednieyszemi Członkami iuż odprawiały.

Dnia 10. Armaty i Haubice, które Francuzi po swym przeyściu przez Ren zdobyli na Austryakach, przyprowadzono do *Venloo*. Austryackich zaś niewolnikow transportowano do *Ruremonde*.

NIEMCY.

Wypis z Gazety Wiedeńskiey Nadworney pod datą 16. Września. Z doniesień przez Feldmarszałka Hrabi Cierfait pod datą 8. 9. i 10. Września z Grosgerau nadesłanych dowiaduiemy się, że nieprzyiaciel gdy 5. dnia przy Speldorf i Saren przeszedł Ren, stał ukryty. W nocy front nasz cały woyska stoiący nad brzegami z tey strony teyże rzeki pod kommendą Hrabiego Erbach od Angerbach, aż do wyższego Hamm na wszystkich punktach od przewyższaiących woysk i ciężkich dział nayżwawiey attakowany został, zarazem też za pomocą sprowadzonego z Erft na Ren statku wiele woyska Francuzkiego przy Hamm i Lausewerth wysiadło na ląd, i opanowało to mieysce, po czym Hrabia Erbach cofnął się przez Breckelfeld i Siegen, a dnia 6go w wieczor przy Mettmann przybył do obozu, aby się podług okoli-

czności przy Uckerath z woyskami Xcia Würtemberga złączył. Dnia 8. ieszcze przy Mühlheim stał obozem nieprzyiaciel aż do Wipper, i wcale się spokoynie zachowywał. Przeciwnie zaś tak przy Neuwied, iako i przy Oppenheim z strony Francuzow przygotowania do przeyścia Renu żywo były pospieszane.

Z *Ratyzbony d.* 18. *Wrześ:* Oczekiwany z powszechnym żądaniem Dekret ratyfikacyiny zdań Rzeszy pod dniem 21. przeszłego Mca w okoliczności mianowania Deputacyi do przyszłego Kongressu pokoiu, nadszedł tu z Wiednia i wprowadzony do dyktatury. Cesarz Jmć zezwala na mianowanie Stanow Moguncyi, Saxonii, Austryi, Bawaryi, Würzburg, Bremen, Darmstadt, Baden, Frankfurtu i Augsburga, okazuiąc w tym własne swoie ukontentowanie i ponawiaiąc zarazem pod d. 29. Lipca dane Zgromadzeniu Rzeszy Niemieckiey zapewnienie, iż te zawisło od skutku w owczas iuż przedsięwziętych urządzeń do pierwszego wprowadzenia pokoiu, skoro od Jego Cesarskiey Mci dotychczas oczekiwana odpowiedź nadeydzie.

Z *Maystromu d.* 17. *Wrześ:* Kapitan Baron Schlotheim odiechał do Bazylei dla zawiezienia tam Ratyfikacyi zawartego pokoiu między Francyą i Landgraffem Hessen-Casselskim.

Z *Frankfurtu d.* 21. *Września.* Po wytrzymaney kilkogodzinney naytęższey kanonadzie, Austryacy dnia 19. w wieczor, stanowisko przy *Lahn* opuścili. Jak się dowiaduiemy przy *Dietz* nad *Lahn*, i w tameczných okolicach trzy razy ścierały się woyska sobie przeciwne, za pierwszym i drugim attakiem odparte siły Francuzkie, ale za trzecim impetem srzednie korpus Austryakow przełamane zostało, i cała zaraz armia tychże usunąć się musiała.

Dietz Miasto w czasie tych utarczek od postrzałow szkody niemało odniosło. Austryacy

przez Men trzema przeszli mostami. Głowna Kwatera Feld-Marszałka *Clerfait* wczora była w *Neuhayn* ó milę od *Haechst*. Xiąże *Hohenlohe* dnia 19. odiechał ztąd wieczorem dla obeyrzenia kordonu, a dziś przybył tu znowu, iak mówią z dobrą, nadzieią i zapewnieniem względem naszego miasta.

Dnia 20. Francuzi *Manheim* ieszcze raz wzywali do poddania się, z naleganiem, iż w przypadku sprzeciwienia się dłuższego, miasto do szczętu zruynowane będzie. Po czym to miasto tegoż samego dnia następną kapitulacyą zawarło. „Garnizon opuści to mieysce w przeciągu 24. godzin, a dziś ieszcze z okopow zewnętrznych ustąpi, i zabierze wszystkie swe sprzęty. Równie się ma rozumieć i względem kontyngensu cyrkułowego. Jutro obeymą Francuzi miasto, i wszystkie działa, broń też oddana im będzie podług Inwentarza, z obowiązkiem wrócenia nazad po nastąpionym pokoiu. Magistrat i Rząd zostaną podług teraźnieyszego urządzenia. Kraie Palatyna z tamtey i tey strony Renu, iako też Xstwa *Julii* i *Berg* będą neutralne, i przeto nie są obowiązane ani do kontrybucyi, ani do liwrunkow." Francuzi stoią iuż w *Wisbaden*.

Z Hanau d. 22. *Września.* Wczora Francuzi weszli do *Friedberg*, i napadli na Austryacki Lazaret w *Ilmstadt*, gdzie blisko 60. ludzi chorych, i znaczna liczba łożek wpadły im w ręce. W Frankfurcie zupełna iest spokoyność. Wczora Regiment *Thadden* ztamtąd wymaszerował, a Batalion *Wedel* wszedł na iego mieysce. Równie nadeszła tu wiadomość, że prawe skrzydło armii Francuzkiey rozciągnęło się za *Wisbaden*. *Cassel* i *Moguncya* zostaią teraz otoczone siłą Francuzką.

Z Wesel d. 22. *Września.* Rozchodzi się tu wiadomość, że Elektor Koloński zawarł z

Francyą pokoy, i cofnął swóy Kontigens. Potwierdzaią ważne doniesienie, że Francuzi dnia 16. Ehrenbreistein opanowali, a przy swym weyściu do tey mocney Cytadelli, którą natura opokami nayważowniey otoczyła, znaleźli artmat 143. iednak te po większey części zagwożdżone. Zawczora, Francuzi przy Bonn most na statkach postawili.

DONIESIENIA.

W Drukarni Łowickiey, wyszło świeżo z pod Prassy Dzieło w IV. Tomach, pod Tytułem: Rekollekcye dla Kapłanow, zebrane i ułożone z Dzieł Oycow Swiętych, którzy w materyach tyczących się nayistotnieyszych obowiązkow Kapłańskich, naygruntowniey, nayiaśniey i naymocniey pisali: *przez sławnego z wymowy i erudycyi Autora Xiędza F. H.* Sevoa *Dyrektora Seminarium Reneńskiego, po Francuzku napisane, a przez Xiędza Piotra* Gniewczyńskiego *K. S. K. X. na Polski język przetłomaczone. Znayduie się u P.* Dufour. — *U tegoż znayduie się Elementarz Polski, Francuzki i Niemiecki z obrazkami sztychowanemi i illuminowanemi dla Dzieci, in 8vo, nawieraiący* 126. *kart bez kopersztychow, w tekturę oprawny, kosztuie Zł:* 5.

Uwiadomia się Prześwietną Publiczność, iż w Pałacu Podoskich *przy Ulicy* Xiążęcey *Nro* 1751. *położonym, dnia* 3. *i* 4. *Października, to iest w Sobotę i Poniedziałek, będą sprzedawane przez Publiczną Licytacyą różne Portrety oleyną farbą malowane, iako to Kollekcya Królow Polskich, sławnych ludzi, Lanszafty, Drzewka zagraniczne w wazonach, oraz Stoliki, Szafy, Porcellana, Szkła stołowe szlifowane, i inne effekta, i ta sprzedaż kontynuować się będzie* 5. 6. 7. 8. 9. 10. *Października.*

Jest do sprzedania Kareta Wiedeńska, nie wiele użyta. Ktoby chciał kupić, niech się spyta w Kamienicy Radziwiłłowskiey na Kozłey Ulicy wedle Poczty.